

Doç. Dr. Müge İşeri Arş. Gör. Dr. Meltem Ulusan

Ülkemiz Bankacılık Sektöründe Yabancı Bankaların Yeri

Doç. Dr. Müge İŞERİ

İstanbul Kültür Üniversitesi, İİBF

Arş. Gör. Dr. Meltem ULUSAN

İstanbul Kültür Üniversitesi, İİBF

Özet

Türk bankacılık sistemindeki yeniden yapılandırma ve ekonomik konjonktürdeki olumlu gelişmeler, yabancı bankaların sektöre olan ilgisini arttırmıştır. Bu çalışmanın amacı, 2003-2005 yıllarını kapsayan bir dönem içinde ülkemizde yabancı bankaların gelişmelerinde gösterdiği seyri çeşitli kısıtlara göre incelemek ve yabancı bankaların sektördeki konumunu tespit etmeye çalışmaktır.

Anahtar Sözcükler: Yabancı bankalar, aktif karlılığı, özsermaye karlılığı, mevduat, kredi.

Abstract (The Location of Foreign Banks in Turkish Banking Sector)

Restructuring in Turkish banking system and positive developments in the economic conjuncture increased foreign banks' interest in the sector. The aim of this study is to analyze foreign banks' progress in 2003-2005 period, due to various criteria and trying to determine their location in the sector.

Key Words: Foreign banks, return on asset, return on equity, deposit, loan

1. Giriş

Gelişmekte olan tüm ülkelerde olduğu gibi, ülkemiz de ekonomik konjonktürdeki iyileşmeyle birlikte artan miktarda yabancı sermaye çekmeye başlamış, özellikle bankacılık sektöründe yabancı sermayeye olan ilgi yakın geçmişte önemli bir yükseliş göstermiştir.

Türk Ekonomi Bankası A.Ş. hisselerinin yarısı BNP Paribas, Türk Dış Ticaret Bankası A.Ş. hisselerinin %89'u Fortisbank NV_SA, T., Garanti Bankası A.Ş. hisselerinin %26'sı GE Capital Corporation, Denizbank hisselerinin ise %75'i Dexia tarafından satın alınmış olup, Akbank

hisselerinin %20'sinin ise Citygroup tarafından satın alınacağı açıklanmıştır.

2001 yılında geçirilen bankacılık krizinin ardından sektörde görülen büyüme ve yabancıların sektöre olan ilgisinin başlıca nedenleri arasında piyasa beklentilerinin olumlu olması, enflasyon ve faiz oranlarındaki düşüş trendi, YTL talebi, bankaların özkaynaklarında artış ve uluslararası piyasalardan borçlanma olanakları gelmektedir.

Bunun doğal bir sonucu olarak yerli sermaye kontrolündeki bankalarda yabancı ortaklık paylarının artışıyla paralel, yabancı sermaye kontrolündeki bankaların da sektördeki payları yükselmiştir. Mayıs

2006 verileri itibariyle ülkemizde on üç adet yabancı banka faaliyet göstermekte olup, bu bankalar; ABN Amro Bank NV, Arap Türk Bankası A.Ş., Banca di Roma SPA, Bank Mellat, Bank Europa, Citibank A.Ş., Deutsche Bank A.Ş., Fortis Bank A.Ş., Habib bank Limited A.Ş., HSBC Bank A.Ş., JP Morgan Chase Bank N.A., Societe Generale (SA), West LB AG'dir (Bankalarımız, 2005, 30).

Çalışmanın giriş bölümünün ardından ikinci bölümde dünyada yabancı bankaların sektördeki paylarına ilişkin örnekler ve ülkemizde yakın geçmişte izlenen seyir kısaca özetlenmeye çalışılmıştır. Yine aynı bölüm içinde yabancı bankaların mevcudiyetinin sağladığı avantaj ve dezavantajlardan da söz edilmiştir. Üçüncü bölüm çalışmanın uygulama kısmı olup, tespit edilen dönem içinde yabancı bankaların toplam aktif, özkaynak ve karlılıklarındaki değişimler ile mevduat ve kredileri mercek altına alınmıştır. Son bölüm ise, elde edilen bulguların değerlendirilmesinin ve geleceğe ait öngörülerin yapıldığı bölümdür.

2. Dünyada ve Ülkemizde Bankacılık Sektöründe Yabancı Bankaların Rolü

Gelişmekte olan ülkelerde bankacılık sektöründe yabancıların payının özellikle 1990'lı yıllardan sonra hızlı oranda artış göstermesinin başlıca nedenleri arasında; bu ülkelerin serbestleşme politikaları sonucu getirilen kolaylıklar ve sözkonusu ülkelere olan uluslararası sermaye akımları, yeni gelişen teknolojiler ve bankacılık krizleri gelmektedir. Brezilya, Arjantin, Meksika ve Malezya gibi ülkelerde yabancı bankaların sektöre girişiyle ilgili yapılan araştırmalarda yabancıların sektördeki ağırlığının artmasıyla finansal istikrarın sağlanması, bankacılık krizlerinin önlenmesi gibi konularda bağlantı saptanmıştır (Erdönmez, 2004, 21-36).

Tüm gelişmekte olan ülkelerde görülen yabancı banka sayısındaki artış, küçük ve orta ölçekli işletmelerin finanse edilmesinde yerel bankalara oranla büyük bir fark yaratılmadığını ortaya koymaktadır. Yerel ekonomilerde yabancı bankaların varlığının, kaynakların etkin dağılımında

önemli rol oynadığını gösteren çalışmalar mevcuttur. Yabancı bankaların yarattığı etkinliği savunanlar, yeni sermaye getirme, yönetimde verimlilik artışı, rekabetçi uygulamalar ve kredilerde artış yaratma gibi konuların araştırıldığı çalışmalar yapmışlardır. Yapılan bu araştırmalarda yabancı bankaların varlığının ülkenin uluslararası sermayeye erişiminde kolaylık sağladığı, modern bankacılık uygulamaları ve yeni teknolojilerin kullanımını yaygınlaştırdığı, yerel finansal piyasalardaki rekabet artışı sonucu finansal hizmetlerde iyileşme sağladığı yönünde bulgulara erişilmiştir. Karşıt görüşte olanların yaptığı çalışmalarda ise yerel finansal piyasaları yabancı bankaların erişimine açmanın getirdiği bazı maliyetlere değinilmiştir. Bunlar arasında, hükümetin ekonomi üzerindeki kontrolünün azalabileceği, yabancı bankaların uluslararası firmaları yerel yatırımcılara tercih edebileceği, bu bankaların riski en düşük olan müşteri grubu ve sektörleri seçerek risklerini azaltma yoluna gidecekleri, küçük firmalara açılan kredi olanaklarını kısıtlayacakları ve bu yolla tüm ekonomideki kredi dağılımını olumsuz yönde etkileyecekleri gibi görüşler bulunmaktadır (Satta, 2004, 165-173).

Doğu Avrupa ülke ekonomileri (Polonya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Slovenya, Slovakya, Estonya, Letonya, Litvanya) serbest piyasa ekonomisi sürecinde, geçmişte bankacılık tecrübeleri yeterli olmadığından ve kuvvetli bir sermaye tabanına sahip bulunmadıklarından 1990'lı yıllardan itibaren yabancı bankalar için çok cazip olmuşlardır. Söz konusu ülkeler açısından mevcut durumda AB standartlarına uygun olarak tek bir mevzuat uygulansa da, geçmişte denetimlerin yetersiz olması ve özelleştirmelerde sağlanan kolaylıklar, yabancı bankalar açısından koşulların son derece olumlu olmasını sağlamıştır. Doğu Avrupa ülkelerinde yabancı bankalar, toplam bankacılık aktiflerinin %76'sını, sermayenin ise, %71'ini ellerinde tutmakta olup, piyasaya girişleri yerel bankaların hisselerinin küçük bir payını alarak gerçekleşmiş ve zaman içinde çoğunluk hisselerine ulaşmışlardır (TBB Makroekonomik Alt Çalışma Grubu, 2005, 1-34).

AB ülkelerinden Lüksemburg, %94.6 gibi bir oranla sektörde yabancıların en fazla paya sahip olduğu ülkedir. Finlandiya ve İrlanda'da ise bu oran %40, Belçika'da %36, Brezilya'da %33.1, Macaristan'da %91 civarındadır. Almanya, Hollanda ve Yunanistan'da ise oran %6 düzeyindedir (www.akademiogretim.com.tr).

Daha önce de sözedildiği üzere, gelişmekte olan ülkelerde, yabancı bankalar sektöre öncelikle sınırlı sayıda şubelerle girmekte ve ağırlıklı olarak sermaye piyasalarında faaliyet göstermektedirler. Bu bankalar, faaliyet gösterecekleri ülkelerdeki yerel perakendeci bankaların hisselerini alarak ortak olma ya da yeniden yapılandırılan banka hisselerinin alınması yoluyla sektörde faaliyete geçmektedirler. AB üyesi gelişmekte olan ülkelere bakıldığında, sektör toplam sermayesi içindeki payları %50'nin üzerinde seyrederken, gelişmiş ülkelere bakıldığında bu oran daha aşağılarda seyretmektedir.

Türkiye'de düzenlemeler açısından yabancı bankalarla Türk bankaları arasında herhangi bir ayırım yoktur. Türkiye'de şube açmak isteyen yabancı bankalarla ilgili olarak o ülkenin gözetim otoritelerinin görüşü alınmaktadır (TBB, Bankacılık ve Araştırma Grubu, 2005, 52: 3-9).

Ülkemizde, sektöre yabancı bankaların girişi özellikle 1990'lı yıllar ve daha sonrasında belirgin bir hal almıştır. Bunun temelinde 1980'deki liberalizasyon sonucu yurtdışına açılım ve ithalat - ihracattaki artışlar ile Gümrük Birliği'nin etkisi vardır. Aslında, ülkemiz bankacılığının yurtdışına açılması ile yabancı bankaların Türkiye'ye gelişleri arasında paralellik vardır. Bu dönemde yabancı sermayenin ülkeye gelişini kolaylaştırıcı önlemler alınmış, ayrıca Beyrut gibi önemli bir finans merkezinin bu özelliğini yitirmesinden dolayı ülkemiz yabancı bankalar açısından eskiye oranla cazibe merkezi durumuna gelmiştir (İşeri, 2004, 66-72).

Yabancı bankaların sektöre kazandırdığı olumlu katkıların yanısıra, yaratıkları bazı olumsuzluklara da değinmekte fayda vardır. Bankaların olumlu ve olumsuz yönleri aşağıda kısaca özetlenmeye çalışılmıştır (Demirgüç, 2001).

2.1. Yabancı Bankaların Yerel Bankalara Katkıları

- Etkinliği arttırıcı bir rekabet unsuru olmaları,
- Teknolojideki son gelişmelerin ve yeni bankacılık ürünlerinin tüketici hizmetine sunulması,
- Mali ve yasal altyapının güçlendirilmesi ve denetimin güçlendirilmesine katkıda bulunulması,
- Uluslararası piyasalara açılım.

2.2. Yabancı Bankaların Yerel Bankalara Yansıtılabilecekleri Olumsuzluklar

- Rekabetin yaratacağı baskıyla yerel bankaların zor duruma düşme olasılığı,
- Yabancı bankaların sektörde çoğunluk payını elde ederlerse, büyük ya da yabancı şirketlere öncelik verme ihtimalleri gözönünde bulundurulduğunda, küçük ölçekli firmaların kredi talepleri açısından zor durumda kalma olasılıkları,
- Yabancı bankaların kendi ülkelerindeki koşulların kötüye gitmesi üzerine buldukları ülkeyi terk etme kararı olarak o ülkede sektörü zor durumda bırakma olasılıkları.

Yabancı bankaların sektöre girişinin yerel bankalar üzerindeki etkisini açıklamaya yönelik olarak yapılan ve 1988 - 1995 yıllarını kapsayacak şekilde 80 ülkenin bankacılık verilerinin incelendiği bir çalışmada ise aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır (Claessens, Demirgüç, Huizinga, 2001, 891-911).

Gelişmekte olan ülkelerde, yabancı bankaların faiz marjları, karlılıkları ve vergi ödemeleri yerel bankaların üzerinde görünürken; bu durum gelişmiş ülkelerde tam tersi olarak gerçekleşmektedir. Yapılan araştırmalarda, yabancı bankaların sektöre girişinin yerel bankacılık sektörünü rekabetçi bir yapı içine soktuğu ve dolayısıyla yerel bankaları daha verimli faaliyet göstermeye ittiği bulgusu hakimdir. Söz konusu araştırmanın sonucunda, pekçok ülkede, sektördeki yabancı payının artışının yerel bankaların karlılıklarında ve marjlarında düşüşe yol açtığı saptanmıştır.

Uzun vadede, yabancı girişlerinin, yerel bankacılık piyasasının verimlilik düzeyini arttırarak müşterilere sunulacak hizmetin kalitesinin artmasını sağlayabileceği görüşü hakimdir.

Araştırmanın bir diğer sonucunun da, yabancı bankaların sektöre girmesinin etkinlik açısından yerel bankaları desteklediği ancak, yabancı bankaların toplam aktiflerinin sektör içerisindeki payının ne büyüklükte olduğunun etkinlik açısından bir öneminin olmadığı, önemli olan noktanın sektöre giriş yapan yabancı banka sayısı olduğu söylenebilir.

3. Uygulama

Çalışmanın uygulama bölümünde 2003-04-05 yıllarına ait bir trend içinde ülkemizde yabancı bankaların mevduat,

kredi, toplam aktif, özkaynak ve kar değerleri bankacılık sektör verileri ile karşılaştırılmıştır. Bu dönemde mevduat, kredi ve kar rakamlarında son yıl büyük oranlı bir artış görülmüş, toplam aktif ve özkaynak rakamları ise her yıl bir önceki yıla göre iki misli olacak ölçüde yükselmiştir.

İlgili yıllarda banka sayısında büyük bir fark görülmemekle birlikte, gerek şube sayısı gerekse personel sayısı olarak 2005 yılında bir sıçrama kaydedilmiştir.

Yabancı bankalarda aktif karlılığı değerleri büyük bir değişim göstermemiş ancak özsermaye karlılığında son yıl belirgin bir artış kaydedilmiştir.

Aşağıdaki tabloda karşılaştırmalı olarak sözedilen değerleri görmek mümkündür.

Tablo 1: Yabancı Banka ve Sektör Bilgileri

YABANCI BANKA BİLGİLERİ			
Bin YTL	2003	2004	2005
Mevduat	3.137.380	4.714.440	9.979.880
Sektör	155.311.638	191.065.423	243.120.923
Krediler	2.710.735	4.665.235	10.227.089
Sektör	66.221.836	99.342.105	149.936.851
Toplam Aktifler	6.943.572	10.346.964	20.712.522
Sektör	249.687.543	306.438.953	396.966.628
Özkaynaklar	1.665.657	2.082.956	3.300.012
Sektör	35.538.393	45.962.724	53.735.776
Net Kar	186.246	242.803	512.831
Sektör	5.608.273	6.452.002	5.714.468
Adet			
Banka Sayısı	16	15	15
Sektör	50	48	47
Şube Sayısı	212	211	395
Sektör	5.966	6.106	6.247
Personel	5.558	5.932	10.657
Sektör	123.249	127.163	132.258
Oranlar			
Aktif Karlılığı	2,68%	2,35%	2,48%
Sektör	2,25%	2,11%	1,44%
Özsermaye Karlılığı	11,18%	11,66%	15,54%
Sektör	15,78%	14,04%	10,63%
Şube / Personel	3,81%	3,56%	3,71%
Sektör	4,84%	4,80%	4,72%

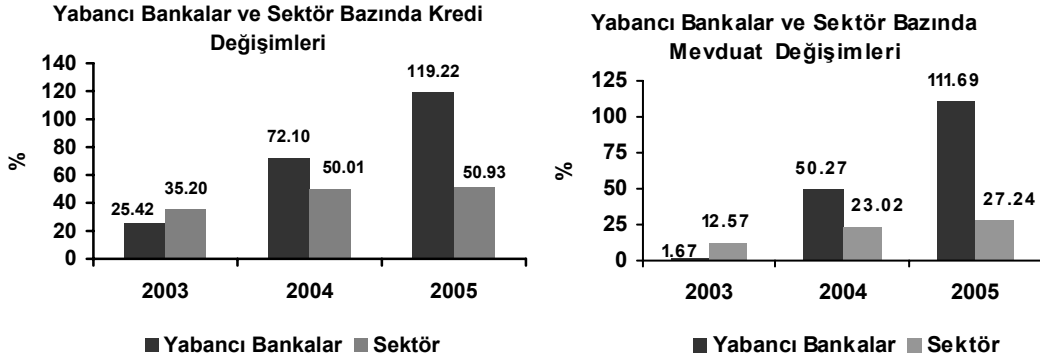
Kaynak: TBB ve BDDK

Türk bankacılık sektöründe finansal kriz süreci ve sonrasında düşüş eğilimine giren banka sayısı 2005 yılında da bu trendi sürdürmüş ve bir önceki yıla göre %2'lik bir azalışla 47'ye gerilemiştir. Yabancı banka sayısında ise 2004 yılına göre bir değişiklik olmamış ve 15 adet banka sektördeki faaliyetlerini sürdürmüştür. Bunun yanısıra, yabancı sermayenin sektöre olan ilgisi artarak devam etmiş ve yıl içerisinde yerli sermayeli bankalarla birtakım ortaklık anlaşmalarına imza atılmıştır. Yabancı sermayenin sektöre olan ilgisi ve yapılan anlaşmaların neticesinde yabancı bankalar şube

yatırımlarına ağırlık vermişler ve 2005 itibariyle şube sayılarını %87 gibi rekor sayılabilecek bir düzeyde arttırarak bir önceki yıl 211 olan şube sayılarını 395'e çıkartmışlardır. Şube yatırımlarına paralel olarak, yabancı bankalarda 2005 yılı itibariyle personel sayısında %80'e ulaşan bir artış gözlemlenmiş ve şube/personel oranında sektörel aradaki fark daralmaya başlamıştır.

Yabancı bankaların sektörde kaydettikleri gelişmeyi daha net görebilmek açısından mali tablolarındaki belli başlı kalemleri incelemek yerinde olacaktır.

Şekil 1: Yabancı Bankalarla Sektörün Kredi ve Mevduat Değişim Oranları

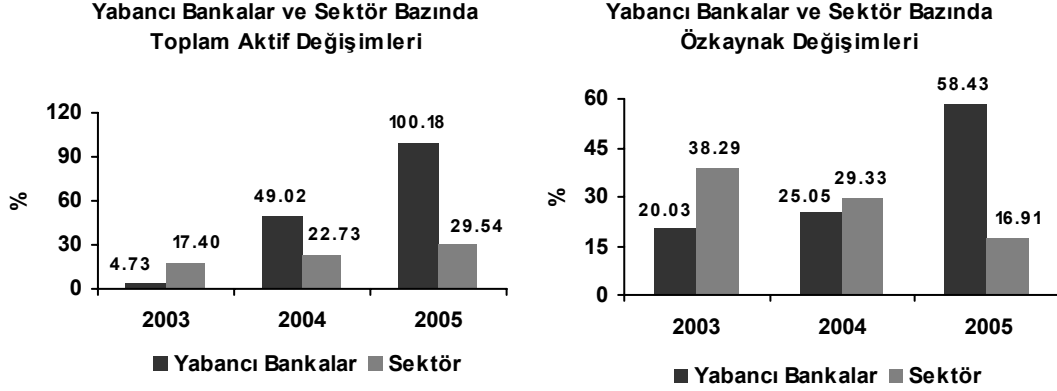

Kaynak: TBB ve BDDK

Sektörde kredi hacminde görülen yükseliş trendi yabancı banka kredilerinde bariz olarak kendini göstermiş ve 2005 yılı itibariyle sektör kredileri %51 artış gösterirken, yabancı bankaların kullandıkları kredilerde %119'luk bir artış gerçekleşmiştir. Kredi hacmindeki bu artış, özellikle tüketici kredileri ve ticari – ihtisas kredilerinde belirgin hale gelmiştir. Yabancı bankalardaki dikkat çekici gelişim mevduat tabanında da kendini göstermiş ve son iki yıl içerisinde sektörü gölgede bırakacak oranlara ulaşılmıştır. Yakalanan ekonomik istikrar ve enflasyonda görülen daralmanın da etkisiyle YTL'ye olan talep artmış ve yabancı bankaların 2005 yılındaki %112'lik mevduat artışı ağırlıklı olarak YTL cinsinden mevduatta yaşanmıştır.

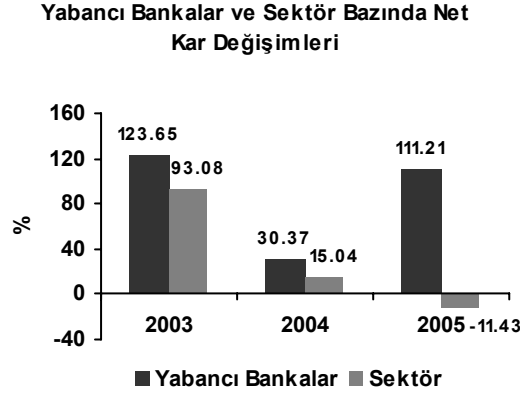
Yabancı bankaların toplam aktifleri incelendiğinde burada da istikrarlı bir artış eğilimi gözlemlenmektedir. 2005 sonu itibariyle aktiflerindeki %100'lük artış yabancı bankaların sektörden %5 oranında pay almalarını sağlamıştır. Aktiflerdeki artışın temel kaynağı kredi hacmindeki büyümedir. 2005 yılı içerisinde yapılan yasal düzenlemeyle sektördeki özkaynak yapısının güçlendirilmesi hedeflenmiş ve ödenmiş sermayeyle ilgili birtakım düzenlemelere gidilmiştir. Sektördeki özkaynak artış hızı bir önceki yıla göre yavaşlayarak artarken, geçmiş yıllar itibariyle sektörün gerisinde bir büyüme ivmesi sergilemiş olan yabancı bankalar, büyük ölçüde yedek akçelerdeki artışa bağlı olarak, %58'e varan bir büyümeyle sektörü geride bırakmıştır.

Şekil 2: Yabancı Bankalarla Sektörün Toplam Aktif ve Özkaynak Değişim Oranları

Kaynak: TBB ve BDDK

Şekil 3: Yabancı Bankalarla Sektörün Net Kar Değişim Oranları

Kaynak: TBB ve BDDK

Net kar bazında, sektörde, bir önceki yıla göre, %11 oranında azalma kaydedilmiştir. Bu azalışta, kredi faizleri ve kısa vadeli faiz oranlarındaki düşüş ile Yapı Kredi Bankası'nın bilançosundaki düzeltmelerin etkisi büyüktür. Düşen faiz oranları bankaların net faiz gelirlerinin faiz giderlerini karşılayamamalarına yol açmıştır. Sektörün faiz dışı giderlerinde de büyük ölçüde ayrılan karşılıklar, artan şube sayısı ve yatırımlara bağlı olarak bir artış gözlemlenmiş ve bunların sonucunda net karda sektör bazında gerileme yaşanmıştır. Yabancı bankalar cephesinde ise %111 oranında rekor sayılabilecek düzeyde

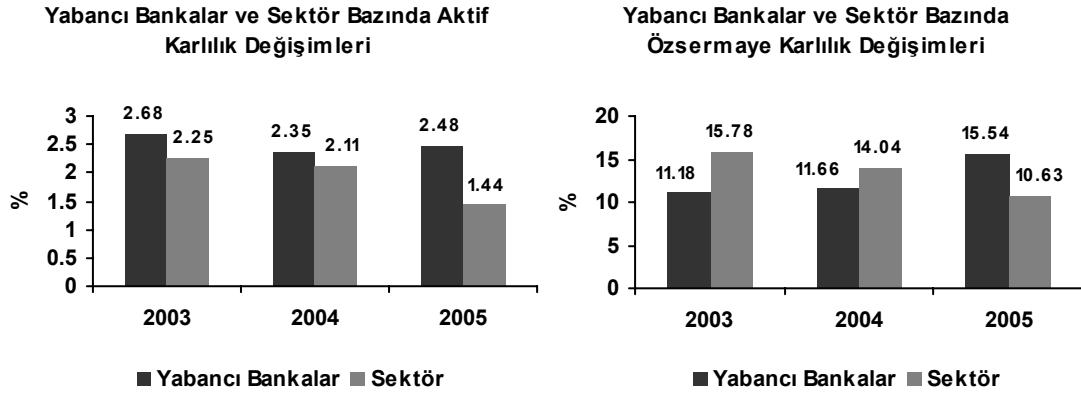
bir artış yaşanmıştır. Kredi hacmindeki %119'luk artış toplam faiz gelirlerini tetiklemiş ve banka birleşmelerine bağlı olarak artan şube ve yatırım giderlerine rağmen, yabancı bankaların net karı bariz bir artış sergilemiştir.

YTL'nin değer kazanması sonucu banka portföylerinde artış gösteren YTL talebi, bireysel kredilerde görülen artış, duran varlık kalemindeki azalma, yasal düzenlemeler sonucu ödenmiş sermaye ve yedek akçelerdeki artışlarla özkaynakların güçlendirilmiş olması, net kardaki düşüşe rağmen, sektördeki aktif ve özsermaye karlılıklarını, geçen yıllara göre düşük

oranlı olsa da, arttırabilmiştir. Kaliteli aktif yapısı ve özkaynak yapısındaki güçlenme bankaların uluslararası arenada borçlanma kabiliyetlerine de olumlu yansımıştır. Bu açıdan bakıldığında, yabancı bankaların yurtdışından düşük maliyetle fon temin edebilme avantajları ve güçlü

sermaye yapılarının yanısıra yabancı sermaye piyasası enstrümanlarını yüksek gelir grubuna pazarlamadaki becerileri de eklendiğinde gerek aktif gerekse özsermaye karlılıklarını sektöre göre çok daha ileri seviyelere getirdikleri görülmektedir.

Şekil 4: Yabancı Bankalarla Sektörün Aktif ve Özsermaye Karlılık Değişim Oranları

Kaynak: TBB ve BDDK

Yabancı sermayenin ilgisini yoğunlaştırdığı bankacılık sektöründe yerli sermayenin varlığını korumaya yönelik birtakım somut anlaşmalar da yapılmaktadır. Bu tür çalışmalara bir örnek olarak, Ülker Grubu'na ait Family Finans'ın Boydak Grubu'na ait Anadolu Finans ile birleşme kararı almış olması verilebilir. BDDK, 2005 sonu itibarıyla bu birleşmeye onay vermiş ve banka 2006 yılında Türkiye Finans Katılım Bankası olarak faaliyete geçmiştir.

Yapı Kredi, Dışbank ve TEB'in yabancılarla satışlarında danışmanlık hizmeti veren Deloitte Touche Tohmatsu'nun yetkililerinden Anthony J. Wilson'a göre, Türkiye'deki yabancı banka payının birkaç yıl içerisinde %30 seviyelerine çıkması beklenmektedir.

Yine Wilson'a göre, yabancılar, genellikle küçük ve orta ölçekli yerel bankalara ilgi duymaktadır ancak bu durum sektördeki rekabetin yapısını değiştirmeyecektir (Tatari, 2005).

4. Sonuç

Ülkemizde son yaşanan ekonomik krizin ardından finansal piyasaların toparlanması ve makroekonomik istikrarın sağlanması bankacılık sektörüne de olumlu yansımıştır. Son yıllarda özellikle yabancı bankaların sektöre yoğun ilgisi gözlenmektedir.

Ancak, yakın geçmişte bankacılık sektörüne olan güven ciddi ölçüde zedelenmiş olduğundan, söz konusu güvenin yeniden oluşturulması ve finansal sisteme derinlik kazandırılması sektöre önemli miktarda kaynak girişini gerektirmektedir. Bu noktada yabancı bankalar oldukça önemli bir rol oynamaktadır.

Yapılan çalışma, 2003-2005 dönemini kapsayan süreç içinde ülkemizde yabancı bankaların gerek toplam aktif, özkaynak ve karlılık olarak, gerekse mevduat ve kredilerinde gitgide artan bir yükseliş trendi içinde olduklarını göstermektedir.

Gelecekte, ülkemizin Avrupa Birliği'ne entegrasyonu sürecinde, Birlik standartlarına uyum baskısı, Basel II uygulamaları, faiz oranlarında gerileme olasılığının yüksek olması, teknolojik altyapı maliyetleri gibi unsurların küçük bankaların piyasadan çekilmesini ve bankaların konsolidasyonlarını hızlandıracağı açıktır. Ülkemiz bankacılık mevzuatında sektördeki yabancı payına ilişkin herhangi bir sınır bulunmamaktadır. Ancak, söz konusu oranın özellikle gelişmiş ülkelerde gelişmekte olan ülkelerle kıyaslama yapıldığında yüksek çıkmaması da dikkat çekicidir. Yabancı bankaların finansal sisteme sağladığı avantajları gözönünde bulundurmak ve mevcudiyetlerine, gerek yerel bankalara gerekse bankacılık sistemine sağladıkları katkı oranında izin vermek gerekmektedir.

Daha önce yapılmış çalışmalarda da öngörüldüğü gibi, dikkat edilmesi gereken belki de en önemli nokta, yabancı bankaların hiçbir sınırlama olmaksızın sektöre girerek aktif içerisindeki paylarını yükseltmelerinin, rekabeti arttırmak yoluyla yerel bankaların karlarını azaltmaya ve onların değerlerini düşürerek, sektörde son derece hassas bir konuma gelmelerine yol açmaları olasılığıdır. Bu da, özellikle yerel düzenleme ve denetimin gerektiği kadar güçlü olmadığı durumlarda, finansal sistemde bir dengesizliğe yol açabilir. Yabancı banka girişlerinin nimetlerinden faydalanabilmek için, bu konudaki serbestleşme uygulamalarının zamanlamasına dikkat edilmeli ve gerekli yasal altyapıyla ihtiyatlı ted-

birler alınarak doğru denetim mekanizması kurulmalıdır.

Kaynakça

CLAESSENS, S./DEMİRGÜÇ-KUNT, A./HUIZINGA, H (2001), 'How does foreign entry affect domestic banking markets?', **Journal of Banking & Finance**, Volume 25, Issue 5, p.891-911.

DEMİRGÜÇ-KUNT, A. (2001), 'Yabancı Bankaların Yerel Bankaların Etkinliği Üzerindeki Etkisi', **Türkiye Bankalar Birliği 'Bankacılıkta Verimlilik' Konferansı**, İstanbul.

ERDÖNMEZ, P.A. (2004), "Finansal Krizler Sonrası Gelişmekte Olan Ülkelerde Yabancı Bankalar" **Bankacılar Dergisi**, Sayı 51, s.21-36.

İŞERİ, M. (2004), **Son Finansal Krizler Ertesinde Türkiye'de Bankacılık**, Türkmen Kitabevi, İstanbul.

SATTA, T.A. (2004), "The Influence of Foreign Bank Entry on Lending to Small Firms in Tanzania", **Policy Reform**, Vol.7(3), pp.165-173.

TBB Makroekonomik Alt Çalışma Grubu (2005), "AB ile Entegrasyon Sürecinde Doğu Avrupa Ülkeleri Bankacılık Sektörleri" **Türkiye İle Karşılaştırma**, s.1-34.

TBB, Bankacılık ve Araştırma Grubu (2005), 'Türkiye'de Yabancı Bankalar', **Bankacılar Dergisi**, Sayı 52, s.3-9.

TBB, (2005), **Bankalarımız**, Yayın No: 245, s.30.

Türk Bankacılık Sektörünün Piyasa Yapısının Analizi-3, www.akademiogretim.com.tr

TATARİ, B. (2005), 'Yabancıların Bankacılık Sektörüne İlgisi', **İzmir Ticaret Odası, Dış Ekonomik İlişkiler Müdürlüğü**.

www.akademiogretim.com.tr

ABD'nin Tekstil İthalatı (2005)				1.1 Milyon Kişi Tarımdan Kaçıyor					
Ülke	Pay (%)	Ülke	Pay (%)	Milyon Kişi	1004	1005	Değişim	1006	Değişim
Çin	27	Pakistan	3.2	Kurumsal olmayan nüfus	70.2	71.2	1.1	72.2	1.0
CAFTA	9.6	Vietnam	3.0	Yetişkin nüfus (15+yaş)	49.5	50.5	1.0	51.4	0.9
Doğu Asya	9.4	Bangladeş	2.7	İş gücü	22.7	23.6	0.8	23.4	-0.2
Meksika	8.1	Filipinler	2.0	Katılma oranı (%)	46	47		46	
EU (25)	5.8	Sri Lanka	1.8	İşsizler	2.8	2.8	-0.1	2.8	0.0
Hindistan	5.4	Kamboçya	1.8	İstihdam	19.9	20.8	0.9	20.6	-0.2
Kanada	3.5	Türkiye	1.7	Tarım istihdamı	6.4	6.2	-0.2	5.2	-1.1
Endonezya	3.4	Peru	0.9	Tarım dışı istihdam	13.5	14.6	1.1	15.4	0.8
				Ücret-maaş alanlar	10.1	10.9	0.8	11.7	0.8
				Tarım dışı	9.8	10.7	0.9	11.4	0.8
				Özel	7.1	7.9	0.8	8.7	0.8

Referans Gazetesi, 09.08.2006
Kaynak: WTO

Vatan Gazetesi, 23.05.2006